

Onderzoek Wadi

het strafrechtelijk onderzoek naar CMK Mammoth Gulf B.V.

Feitenrelaas en Beoordeling Openbaar Ministerie

OPENBAAR MINISTERIE

Functioneel Parket

Inhoudsopgave

Deel I: Feitenrelaas

1 Inleiding

- 1.1 Doel en inhoud
- 1.2 Beschrijving betrokken rechtspersoon
- 1.3 Aanleiding strafrechtelijk onderzoek

2 Onderzoeksbevindingen

- 2.1 Inleiding
- 2.2 Beknopte weergave onderzoeksbevindingen

Deel II: Beoordeling Openbaar Ministerie

3 Strafbare feiten

- 3.1 Strafbare feiten
- 3.2 Toerekening strafbare feiten aan rechtspersoon

4 Ernst van de feiten

- 4.1 Inleiding
- 4.2 Internationaal opererend bedrijf
- 4.3 Omkoping projectdirecteur (potentiële) klant

5 Overwegingen transactieaanbod

- 5.1 Juridisch kader
- 5.2 Motivering
 - 5.2.1 Medewerking onderzoek
 - 5.2.2 Herstel- en compliancemaatregelen
 - 5.2.3 Erkenning feiten

6 Transactieovereenkomst

- 6.1 Geldboete en wederrechtelijk verkregen voordeel
 - 6.1.1 Geldboete
 - 6.1.2 Wederrechtelijk verkregen voordeel
- 6.2 Publicatie transactieovereenkomst

Deel I: Feitenrelaas

1 Inleiding

1.1 Doel en inhoud

Dit feitenrelaas beschrijft de aanleiding en de bevindingen van het strafrechtelijk onderzoek naar Combinatie Mobiele Kranen Mammoth Gulf B.V. (hierna: CMK) door de fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst (hierna: FIOD) onder gezag van het Openbaar Ministerie (hierna: OM).

1.2 Beschrijving betrokken rechtspersoon

CMK is een Nederlandse rechtspersoon met een statutaire zetel in Utrecht. De kernactiviteit van CMK is het vervaardigen, verhuren en verhandelen van hefwerktuigen en andere producten voor de metaalnijverheid, alsmede het uitvoeren van transport- en montagewerkzaamheden.

CMK is een indirecte dochtervennootschap van Mammoet Holding B.V. (hierna: Mammoet Holding). Dit betreft een indirecte dochtervennootschap van SHV Holdings N.V. (hierna: SHV). Per 20 februari 2020 is de naam CMK gewijzigd in Mammoet Middle East B.V.

1.3 Aanleiding strafrechtelijk onderzoek

Begin 2017 heeft de FIOD van de FIU informatie verkregen over (onder meer) ongebruikelijke transacties door CMK. Onderzoek naar deze informatie door de FIOD heeft geresulteerd in het redelijk vermoeden dat CMK zich schuldig heeft gemaakt aan omkoping van een medewerker van een Koreaans bedrijf.

2 Onderzoeksbevindingen

2.1 Inleiding

Uit het strafrechtelijk onderzoek is gebleken dat CMK in de periode van 29 juni 2015 tot en met 11 november 2015 in totaal USD 100.000,- heeft beloofd aan een projectdirecteur bij een Koreaans bedrijf (hierna: projectdirecteur). Dit bedrijf was één van de uitvoerders van de bouw van een energiecentrale in Cap Djinet in Algerije. De toegezegde beloning had tot doel een opdracht te verkrijgen die verband hield met de uitvoering van (deel)werkzaamheden betreffende de bouw van deze energiecentrale.

Hieronder wordt een nadere toelichting gegeven op de onderzoeksbevindingen van de FIOD.

2.2 Beknopte weergave onderzoeksbevindingen

Ten behoeve van de bouw van de energiecentrale in Algerije heeft het Koreaanse bedrijf CMK gevraagd een offerte voor onderaanneming uit te brengen. In september 2014 heeft CMK een offerte ingediend. Omdat de projectdirecteur een nadere toelichting wilde ontvangen op de offerte, heeft op 29 juni 2015 in Dubai een bijeenkomst plaatsgevonden tussen de directeur van CMK en de projectdirecteur. Tijdens deze bijeenkomst heeft de projectdirecteur een commissie van USD 100.000,- gevraagd. Door hem is toegezegd dat – indien akkoord zou worden gegaan met de betaling van deze commissie – hij ervoor zou zorgen dat CMK de opdracht toegewezen zou krijgen. Het directielid van CMK is hiermee akkoord gegaan, onder de voorwaarde dat ten behoeve van de betaling een contract en facturen zouden worden opgemaakt. De nieuwe offerte van CMK werd met USD 100.000,- opgehoogd.

Uit het onderzoek van de FIOD blijkt dat het voor het directielid van CMK duidelijk was dat deze betaling voor de projectdirecteur in privé was bedoeld.

Op 14 juli 2015 kreeg CMK de bevestiging dat de opdracht aan haar werd verstrekt. De opdrachtovereenkomst werd getekend door de directeur van CMK en de projectdirecteur van het Koreaanse bedrijf en had een waarde van ongeveer USD 3,5 miljoen.

Eind september 2015 heeft de projectdirecteur – vanuit zijn privé e-mailadres – meerdere e-mailberichten aan CMK gestuurd, inhoudende het verzoek om een deel van het beloofde bedrag contant uitbetaald te krijgen. Daarnaast heeft de projectdirecteur in het kader van het beloofde bedrag een serviceovereenkomst en een drietal facturen aan CMK gestuurd. Deze overeenkomst is namens CMK getekend door haar directeur.

Van de beloofde USD 100.000,- is USD 75.000,- daadwerkelijk aan de projectdirecteur betaald, waarvan USD 25.000,- contant. De resterende USD 25.000,- zou, zoals afgesproken, na afronding van de werkzaamheden op 30 juni 2016 worden betaald. Deze betaling heeft uiteindelijk niet plaatsgevonden.

Tijdens een "Compliance scan" door SHV internal audit raakte SHV van bovenstaande op de hoogte. Vervolgens is door SHV de opdracht gegeven om niets meer aan deze partij uit te betalen. Naar aanleiding van deze bevindingen heeft SHV opdracht gegeven om een forensisch onderzoek te verrichten naar onregelmatigheden bij CMK (zie hierover ook paragraaf 5.2.2).

Deel II: Beoordeling Openbaar Ministerie

3 Stafbare feiten

3.1 Strafbare feiten

Het OM concludeert op basis van de onderzoeksbevindingen van de FIOD dat CMK zich aan de volgende strafbare feiten schuldig heeft gemaakt:

1) ***Niet-ambtelijke omkoping***

in de periode van 29 juni 2015 tot en met 11 november 2015 in Nederland, de Verenigde Arabische Emiraten en Algerije, strafbaar gesteld in artikel 328ter, lid 2, Wetboek van Strafrecht (Sr);

2) ***Valsheid in geschrift***

in de periode van 20 september 2015 tot en met 11 november 2015 in Nederland, de Verenigde Arabische Emiraten en Algerije, strafbaar gesteld in artikel 225, lid 1 en lid 2, Sr, meermalen gepleegd.

3.2 Toerekening strafbare feiten aan rechtspersoon

Het OM stelt vast dat de strafbare gedragingen, zoals vermeld onder 3.1, feitelijk zijn gepleegd door medewerkers van CMK, ten behoeve van CMK. De belofte tot het betalen van USD 100.000,- is gedaan op het directieniveau van CMK. Deze gedragingen zijn CMK dienstig geweest, want hiermee heeft CMK de opdracht van het Koreaanse bedrijf verkregen.

De strafbare feiten hebben aldus in de sfeer van de rechtspersoon plaatsgevonden en kunnen aan CMK worden toegerekend.

4 Ernst van de feiten

4.1 Inleiding

Op basis van de bevindingen van de FIOD concludeert het OM dat CMK zich schuldig heeft gemaakt aan niet-ambtelijke omkoping en valsheid in geschrift. Het OM vindt dit om meerdere redenen zeer kwalijk.

4.2 Internationaal opererend bedrijf

CMK is een internationaal opererend bedrijf met als kernactiviteiten het vervaardigen, verhuren en verhandelen van hefwerktuigen. CMK is sinds 1977 actief in het Midden-Oosten, waar zij een kantoor heeft in Dubai. De bedrijfsactiviteiten van CMK vinden plaats in een corruptiegevoelige sector en corruptiegevoelige landen. Van CMK mag worden verwacht dat zij bekend is met en zich houdt aan (internationale) wet- en regelgeving, waaronder anti-corruptiewetgeving.

4.3 Omkoping projectdirecteur (potentiële) klant

CMK heeft zich volgens het OM schuldig gemaakt aan niet-ambtelijke omkoping en valsheid in geschrift. Hierbij heeft CMK financieel gewin voor ogen gehad en zij heeft daar, doordat de opdracht is toegekend, ook daadwerkelijk van geprofiteerd. Dit geeft aanleiding tot het ontnemen van het door CMK verkregen voordeel.

Door op deze manier te handelen heeft CMK zaken gedaan op een wijze die maatschappelijk ontwrichtend werkt en waardoor een eerlijke (internationale) concurrentie tussen partijen die in dezelfde sector actief zijn, ernstig wordt belemmerd. Door gebruik te maken van valse documenten, heeft CMK tevens inbreuk gemaakt op het vertrouwen dat in het maatschappelijk verkeer wordt gesteld in de juistheid van deze documenten.

5 Overwegingen transactieaanbod

5.1 Juridisch kader

Strafzaken kunnen op verschillende manieren worden afgedaan. Eén van de mogelijkheden is dat de officier van justitie de verdachte een transactie aanbiedt ter voorkoming van strafvervolging. Hiertoe kan de officier van justitie één of meer voorwaarden stellen, zoals omschreven in artikel 74, lid 2, Sr. Als aan deze voorwaarden wordt voldaan, vervalt het recht tot strafvervolging. De transactie is dus een wettelijke mogelijkheid om strafzaken buiten de rechter om af te doen.

5.2 Motivering

Het OM meent dat een transactie in het strafrechtelijk onderzoek Wadi een passende afdoening is, om de volgende redenen:

- 1) Mammoet Holding en CMK hebben meegewerkt aan het strafrechtelijk onderzoek, de kwestie uitvoerig laten onderzoeken en relevante informatie aan de FIOD en het OM verstrekt;
- 2) Door zowel Mammoet Holding als CMK zijn herstelmaatregelen en compliancemaatregelen ter voorkoming van het (opnieuw) plegen van strafbare feiten genomen;
- 3) CMK heeft de feiten erkend;
- 4) CMK heeft het verkregen wederrechtelijk verkregen voordeel aan de Staat betaald;
- 5) CMK is niet eerder veroordeeld voor strafbare feiten (*first offender*).

5.2.1 Medewerking onderzoek

Nadat zij bekend was geworden met het strafrechtelijke onderzoek, heeft CMK haar volledige medewerking daaraan verleend. Zij heeft op eigen initiatief relevante informatie hierover aan het OM en de FIOD verstrekt en heeft door de FIOD opgevraagde stukken overhandigd. Ook is in opdracht van SHV een uitvoerig forensisch onderzoek verricht, waarvan de onderzoeksbevindingen en alle onderliggende stukken, waaronder interviewverslagen, integraal en zonder voorbehoud met het OM zijn gedeeld.

5.2.2 Herstel- en compliancemaatregelen

Naar aanleiding van de bevindingen van het in opdracht van SHV uitgevoerde onderzoek met betrekking tot onderzoek Vanguard, heeft SHV verschillende projecten uitgerold om de naleving van wet- en regelgeving bij haar groepen te verbeteren en haar controle op de naleving hiervan te versterken (zie voor een uitgebreide uiteenzetting van de door SHV genomen maatregelen paragraaf 6.2.2 van het feitenrelaas inzake onderzoek Vanguard). Eén van de eerste initiatieven, welke al in november 2015 is gestart, betrof een "Compliance scan" van de Mammoet-groep door SHV internal audit. Op basis van de "Compliance scan" van de Mammoet-groep heeft SHV internal audit onder andere de vestiging van Mammoet in Dubai geselecteerd voor een nadere on-site visit. Daarbij werd ontdekt dat medewerkers van CMK mogelijk betalingen hadden verricht aan een vertegenwoordiger van een Koreaans bedrijf. Vervolgens is door SHV de opdracht gegeven om niets meer aan deze partij uit te betalen. Tevens zijn diverse herstelmaatregelen genomen, waaronder disciplinaire maatregelen jegens de betrokken werknemers.

Verder is er de afgelopen jaren door Mammoet Holding, gesteund door SHV, een robuust compliancebeleid geïmplementeerd, dat binnen de gehele groep wordt uitgevoerd en gemonitord. Onderdeel hiervan is onder meer een verplichte periodieke validatie van een actieplan met verbeterpunten op compliancegebied, alsmede de rapportering hierover aan de Raad van Bestuur van Mammoet Holding en SHV. Binnen Mammoet Holding is daarnaast een Ethics & Compliance Committee aangesteld, dat binnen Mammoet Holding en haar dochtervennootschappen interne complianceregelingen, zoals de screening van klanten en leveranciers, heeft aangescherpt en de naleving hiervan monitort.

5.2.3 Erkenning feiten

CMK heeft de feiten zoals weergegeven in deel I jegens het OM erkend en zegt deze te betreuren.

6 Transactieovereenkomst

6.1 Geldboete en wederrechtelijk verkregen voordeel

CMK heeft in het kader van deze transactie in totaal € 535.000,- aan de Staat betaald. Dit bedrag bestaat uit een geldboete van € 182.000,- en de ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel van € 353.000,-.

6.1.1 Geldboete

Het OM acht, gezien alle feiten en omstandigheden, een boete van € 182.000,- passend. Bij de vaststelling van het boetebedrag heeft het OM rekening gehouden met het aantal strafbare feiten, de ernst van de feiten en de betrokkenheid van het management van CMK.

Bij de berekening van de boete neemt het OM als uitgangspunt dat de 5e boetecategorie, zoals in de wet opgenomen ten tijde van de strafbare gedragingen, van toepassing is.

Bij de berekening van een geldboete beoordeelt het OM of en zo ja, in welke mate de verdachte medewerking heeft verleend aan het opsporingsonderzoek. De mate van medewerking wordt beoordeeld aan de hand van verschillende aspecten, waaronder de reikwijdte, de kwantiteit, de kwaliteit en de timing van de medewerking in de gegeven omstandigheden. Een belangrijk aspect daarbij is of de verdediging proactief of reactief heeft meegewerkt. Ook is relevant de mate waarin de FIOD en het OM op basis van de aangedragen stukken en informatie in staat zijn om deze informatie te verifiëren.

CMK heeft volledige medewerking verleend aan het onderzoek van de FIOD (zie paragraaf 5.2.1). Om deze reden heeft het OM bij de vaststelling van de boete een korting verdisconteerd van 25%.

6.1.2 Wederrechtelijk verkregen voordeel

Door de omkopingsgedragingen heeft CMK de opdracht van het Koreaanse bedrijf verkregen en aldus wederrechtelijk verkregen voordeel ontvangen. Als onderdeel van de transactie heeft het OM dit voordeel ten bedrage van € 353.000,- ontnomen.

6.2 Publicatie transactieovereenkomst

De transactieovereenkomst tussen het OM en CMK is integraal gepubliceerd op de website van het OM.